

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Incipiens ab Anno Domini D.XC. perueniens vsque ad DCC.XIV. nempe à Gregorio Magno Romano Pontifice, vsque ad Gregorium secundum

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annvs 596. Gregorii Pap. Annus 7. Mavritii Imp. Annus 11.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15007

...qui pauca tempore finem viuendi idem fecisse pu-
tatur. Ad hoc & catalogum scriptorum suorum, conte-
ntione apponit, ne quis ob rusticitatem sermonis eos
despiciat, aut aliqua parte mutilet.
Eodem paucis annis sanctus Gregorius a recen-
tiorum conuulsa sancti Sulpitii Episcopi Bituricen-
sis litteris locum fuisse eum Eustatium tradit. Qui ve-
rum sancti illius vitam duxit, & diuinis miraculis coru-
cauit, æque dignus est habitus, ut omnia de eius memo-
ria in Ecclesia Catholica coleterur. Sexdecimo Ca-
lendi Februarii, ut Latinorum omnia Martyrologia in-
dicant. Hanc successisse Austregisilo æque sancto, ha-
bitis re gratie ipsius Austregisili; Gregorius autem Re-
gimurus prædecessorem pont. b. Tu de hisce obfale,
vna in Notis ad Romanum Martyrologium diximus,
vbi obfale non duos tantum, sed & ues Sulpitios
est. Item de ecclesia ponere oportere, si alium
Sulpitium successorem Austregisili affimare ex aliorum
litteris uoluerimus. At certum est Austregisilum vi-
uiffe tempore Theodorici Regis Francorum, successo-
reque fuisse Apollinaris. Agemus de eo nostro loco
notata.

IESU CHRISTI
ANNVS 596.
GREGORII PAP. MAVRITII IMP.
ANNVS 7.

QVINTISSIMO nonagesimo sexto Domini
anno, Indictionis decime quartæ elatum illum, factu
aliquo & superbia tumidam hominem, is, qui in perbis
vultu & humilibus dicit gratiam Deo, ex hac luce sub-
iugum hominis. Constantianopolitanum Episcopum, quæ
est huiusmodi, quam par erat, sanctus Gregorius
episcopus, tot fulminibus, anno superiori percussit.
Ista qui in animo, & elemesyras dando, magnam
victoriam illi dedit, post mortem à suis factu
feliciter est habitus. Audi in primis, quæ de ipso Nice-
phoro referat: Non vero, inquit, Hierarcha vrbis Constan-
tinianæ istum post Episcopatus sui anni triduum ex hac
vita dimisit. Verum non insignans 10, sed 15 reperi, neque ab
omni huiusmodi profectum annam 596. tantummodum huius-
modi. Ergo vero Nicephorus: sui quod uoluptates expa-
nitas, inuicem perurbationis contraxerat, & imperium in
reuerentiam, nec & sic, hoc est, tenuerat à Byzantia so-
gumata est, ut ex illorum quidem ille & opific non in-
hæreticis uisum præcipue, sed qui præcipue præstantem uirtutem ad
hæreticam sapientiam solutus sit. De quo cum multa alia me-
morata supra prædicantur, tam illud maxime celebratur, quod
ipse ipse esse pauper affectionem & miserandam, pluri-
mum ad reparandam salutem uirtutem, singularem illi delictis,
quæ illi dicitur in sum uirtute peccata tanquam) hyperbaticam op-
portet esse impugnatam.

Episcopum uero & rita uigilant: Maurium Anstisii factu
reuerentiam, postquam cum magis confectum fuisse
reuerentiam: nec poe de uirtute tanta admiratur, singularem illi
reuerentiam: & illi tantum tantum huiusmodi, qui in bono eius re-
uerentiam, & amorem laudum tenet admodum, necnon pen-
sionem quædam de formis (sicut namque iohannes male uelutis,
proprietate sua cognoscit) in aulam Imperatoris inferri iussit,
expedire uirtute prædicit: & uirtutem saltem tempore de-
mone, huiusmodi ex eo & lapsu prædicto concinnato, seruare ve-
litis. Et alio Imperatoris ad hunc ualiditudo, leges prædictas
hunc uirtutem uirtute esse gratiam quandam diuinam ex eo se
confectum confectum, hæc Nicephorus. His erga iohannem
factu est, ut populus Regem sequens, cum uel san-
ctum coluerit, eaque opinione propagatum sit nomen
eius ad posterum. Sed quid de his sit sentiendum, præuo-
cator, lector, ad S. Gregorium Romanum Pontificem
tam illud Sammelis Saul lugentem.

Hoc ergo libello de medio, substitutus est in locum
eius Cyriacus Oeconomus optimi nominis uis, notni-
talis reuerentiam. Qui simulac regie ciuitatis Episcop-

palem thronum conscendit, mox ad promerendam Ca-
tholicam communicationem à Romano Pontifice, duos
legatos Romam misit, Georgium presbyterum, & Theo-
dorum diaconum, quibus & cum fidei professione litte-
ras dedit ad ipsum Gregorium. Contant hæc quidem
ex redditis ab ipso Pontifice ad eum litteris d, quibus &
reciproca misit Catholice fidei regulam: reddidit alius
quoque & litteras, cum & ipse Cyriacus alias ad ipsum
scripsisset: commendauitque Iohannem Chalcedonensem:
& Athanasium presbyteros absolutos in Romanæ Ec-
clesiæ iudicio, qui heresis fuerant accusati. Scripsit & ad
Mauritium Imperatorem Gregorius litteras de electione
Cyriaci: ubi dicit, ipsum Mauritium esse mortuum,
multumque temporis distulisse successoris Iohannis Epi-
scopi electionem; facile inducitur ut credamus huius
anni primo exordio, uel fortasse præteriti anni extremo
tempore, ipsum Iohannem esse defunctum: ut plane intel-
liga diuinam hand retardatam esse uindictam.

Scripsit item sanctus Gregorius & de substitutione ead-
em Cyriaci ad Episcopos, qui eum ordinari: quibus
cum gratularetur de tanti Anstisii electione, placide
tamen eos redarguit, quod scripsissent, appauisse in Ec-
clesiâ Cyriacum sicut Solem, ob idque eadem illud pro-
pheticum huc uictos acclamasse: *Hæc dies, quibus fecit Domi-
nus: exultentus & letentur in ea.* Ignoscit tamen, quod sci-
ret ex charitate deproptum, quod de Filii Dei erat pro-
phetatum aduentu. Quod uero ad personam Cyriaci hi-
bi bene cognitam cum esset Constantinopoli pertinet,
ista habet: *Dulcem sue magnitudinis probationem dedit, quod
in tam multo despectu Ecclesiæ casus occupatus tran-
quillum cor inter turbas sentas frequentas tenuit, seque ipsum sem-
per sub modestudine refrinxit: quod uidelicet non parua laus
magis & inuicibilis est animi, inter casuum turbas non fuisse
turbatum.* hæc de Cyriaci uirtutibus, de quo inferius suis
locis sepe dicendum. At licet eiusmodi epistola uirtu-
citroque datis inuicem inter Gregorium & Cyriacum in-
tercessisset in Catholica fide consensio atque communi-
catio, ipse tamen Gregorius litteris in mandatis dedit Sa-
biniano suo Constantinopoli Apocribario, ne uisisset
Cyriaco sacra Missam sollemnem celebrari, nisi uisurum
tâ prædecessore suo illicitum nomen Oecumenici
Cyriacus penitus dimitteret. Quod cum faceret Sabthia-
nus, Cyriacus anno sequenti per suos conuictus est Res-
ponfiales, quos Romam in lit. Sed de his agendum eod-
em anno sequenti.

Quod pertinet ad legatos Constantinopoli missos an-
tequam hys emingueret, festinauit Gregorius Papa eos
dimittere, ut restitaret in dictis litteris ad Mauritium: sed
quos optimos uouerat, penitus tam cito dimisisse. Ad-
monuit tamen eosdem absentes, ad hinc in via positos,
datis ad eos litteris, de quadam ipsorum assertionem et-
ronea, qua dixissent, omnes quotquot in inferis confessi
essent Christum Deum, ab eo liberatos esse: quam qui-
dem sententiam diu ante damnatam demonstrat asser-
tione Philastrii, necnon S. Augustini. Quid enim de his
sentiat Catholica assertio, pauca ista declarat: *Hæc itaque
pertrahentes, nihil aliud tenent, nisi quod dicitur a fide per Catho-
licam Ecclesiam docet: Quia ascendenti ad inferos Dominus, alios
solummodo ab inferis claustra eripuit, quos uolentes in carnis per-
suam gratiam in fide & bona operatione seruauit.* hæc de do-
gmate Gregorius.

Quod autem ad res Longobardorum pertinet: fru-
stra hæcenus Gregorius Papa pacem, obfissentibus Im-
peratoris ministris, tentasse uisus est, ut docet ipse in epi-
stola ad Secundinum legatorum studio R. sue uirtute can-
no aduersus Castoriam Responfalem Ecclesiæ conte-
stationem noctu tradit affixam, ex qua ipse Gregorius
perfringeretur. Cuius reigratia, in eum, qui tali manus
fuerat perpetrare, pœnam excommunicationis infixit
in hanc modum: *Quidam maligeni spiritus cessit repletus,
contra Castoriam Notarium as Responfalem nostram, nocturno
fletu, in ciuitate hæc contestationem posuit in eum crimine lo-
gotatem, multaque etiam de facienda pace ualide contradicentem.
Et quia, quibus ueraciter loquitur, semetipsum innotescere non
debet*

d Greg. li. 6.
ep. 5. ind. 15.
e idem an-
dem lib. 6.
ep. 14.

Greg. lib. 6.
ep. 6. in 15.

IV.
Greg. li. 6.
p. 7. ind. 15
CYRIACI
EPI. CON
STANTIN.
p. 117.

V.
LEGATI
ADMONEN
TYRAN.
GREGO-
RIO.
Greg. li. 6.
ep. 15. in 15.

VI.
DEPAC
CIN LON-
GOSARDIA
INDICTA.
Greg. li. 6.
ep. 15. ind.
14.

Greg. li. 6.
ep. 15. in 14.

debet fortius operari ut publice exeat, & quocumque in confessione sua loqui presumpsit, ostendat. Quod si non exierit, neque publice confessus fuerit, qui quia ille sit, qui hoc agere presumpsit, vel confessionem in tacita iniuriata confessione praebeat: ex Dei & Domini nostri Iesu Christi spiritu deservimus, ut sancti eius corporis ac sanguinis participatione privatus sit. Si vero quia latet, & quoniam nescitur, teneri a disciplina non valet, si tamen mali confitemur, etiam prohibuit, corpus & sanguinem Domini percipere presumpsit: anathematizatio ultione percussus sit, & ut fallax ac perfidus a sancte Ecclesiae corpore divinus, &c.

VII.
a Greg. II. 3.
epi 60. Ind. 14.
DE MAILLIS
PIR LON-
GEBAR-
DOS ILLA-
TIS.

b Greg. II. 5.
epi 12. Ind. 15.

c Greg. II. 1.
epi 34. Ind. 14.

d Greg. II. 6.
epi 39.

e Greg. II. 8.
epi 41. VIII.

f Greg. II. 6.
epi 23. Ind. 15.

MONIA
LESVRIS
A PONTI-
FICE ALI-
BANTVR.

IX.
DECON-
VERTEN-
DIS AD FI-
DEM AN-
GLIIS S.
GREGORII
CONSILI-
VM.

Que vero interim Romanus populus pateret ad facientibus Longobardis, ex his, quae scribit hoc anno ad Eulogium Alexandrinum Episcopum intelligere possumus, ubi ait: *Quanta autem nos a Longobardorum gladius in quotidiana nostrorum civium degradatione, vel detractione atque interitu patimur, narrare cœsumus: ne, dum dolores nostros loquimur, ex compassione, quam nobis impenditis, vestros angamus. hæc ipse. Ac non vibem tantum, sed & alias Italiae civitates, quæ adhuc sub dominio erant Imperatoris, id ipsum esse passas, argumento est eiusdem Gregorii epistola b data ad Fortunatum Fanensem Episcopum, quæ ei concedit, ut captivorum suorum redemptionis causa vasa sacra distrahatur. Sed & Campanie partibus plera damna illata hoc anno fuisse, epistola eiusdem sancti Gregorii ad Anthemium e subdiaconum docet his verbis: *Quantus dolor, quantaque sit nostro cordis afflictio de his, quæ in partibus Campanie contigerunt, dicere non possumus, sed ex calamitatis magnitudine potes ipse cognoscere. Ea dere pro remedio captivorum, qui tenti sunt, solidos ex periculis tuæ per hanc portiterem Stephanum virum magnificum transfestimus, adiuventes, ut omnino debeat esse solutum, ac strenue peragas, & liberos homines, quos ad redemptionem suam sufficere non posse cognoscis, tuis filius redimere. Qui vero serui fuerint, & domini eorum ita pauperes esse compereris, ut eos redimere non astringat, & hoc quoque comparare non desinas, &c. In his expensis sancti Gregorii commiserati absentes, eidem pecuniam dixerit: præstitit id Ioannes Syracusanus Episcopus, ad quem de his extraxit ipsius Gregorii epistola d, in cuius fine monet, ne sua scripta in mensa coram extraneis legi faciat. Porro non a Longobardis tantum detentos redimi voluit, sed & quos emiserat Iudæi in aliena provincia: est de his epistola eiusdem Gregorii ad Candidum data.**

Transmissa ad hoc quoque est pecunia a Theotisto atque Andrea Patriciis Constantinopoli, ut ex redditibus anno sequenti ad eos literas doceret ubi & de his, quæ fierent per Longobardos, post alia superiora relata, hæc addit: *In India, quæ ex Cratonensi civitate, quæ super Adriaticum mare in terra Italia posita, transfalto anno a Longobardis capta est, multi viri, ac multe mulieres nobiles in ipsam ductæ sunt: & filij à parentibus, parentes à filijs, & coniuges à coniugibus divisi: ex quibus aliqui iam redempti sunt. Sed quia gratia pretia eu indicunt, multi apud nefandissimos Longobardos hæcenus venantur. Mox autem mediocritatem pecunie, quam transfestimus, in eorum redemptionem transfestimus. De mediocritate vero ancilli Dei, quæ vos Græca lingua monachibus dicitur, levisserna emere disposui, quæ in lectis suis gravi nuditate in hunc hyemum vehementissimo frigore laborant: quæ in hac vrbe multe sunt: nam iuxta notitiam, quæ dispensantur tria milia reperuntur. Et quidem de S. Patri Apostolorum principibus rebis octoginta annua libras accipiunt. Sed ad tantam multitudinem ista quid sunt, maxime in hac vrbe, ubi omnia grati pretio emuntur? Harum vero tali vitæ est, & tantum lani ymæ & abstinentia districta, ut crederemus, quia si ipse non essent, nulli nostrum tam per vos annos in loco hoc subsistere inter Longobardorum gladius potuisset. hæc Gregorius, salutem vobis ex harum precibus venire profectus.*

At licet tot tantisque Gregorius ex Longobardorum infestationibus premeretur angustiis absque spe pacis, quam interemerent Imperatoris Præfecti: nihil tamen remisit sibi credere sollicitudinis pastoralis, ut dominicum gregem toto orbe diffusum summa vigilantia custodiret: imo tanta in his ærummis celsitudine animi divina gratia erectus est, eoque fiducia crevit, ut mitteret

manus ad fortia, & opus aggrederetur immentum, humanoque captivi perdifficile, immo penitus impossibile, nisi præpotenti auxilio Dominus annuisset, nempe conversionem gentis Anglorum, quibus adhuc sedentes in tenebris & umbra mortis, persecutoribus in veteridolorum cultura, nullus penitus radius locis Evangelicæ refulsisset: Britannis, qui residui erant in insula, sanctum hoc illis (vt Beda ait) bonum invidendibus, reliquit vero proximis Christianis eosdem assiduis bellis vigentibus, vt non illis vitam asserere gratie, sed quam à natura haberent, auferre pro viribus liboarent, vel saltem dempta libertate ducerent sub iugo captivorum, ac venundarent. Vnus ergo tantummodo repertus est in orbe pater, qui esset de ipsorum salute sollicitus: quibus longepetitus Apostolicus munere præfatus adfuit, eisdemque patris foveat amplius, vocat ad fidem, invitaret ad gratiam, atque æternitatis adiutor aperiret præpotenti verbi Dei virtute ad ingrediendum impelleret.

Aggressus est omnia ista perardua sanctus Gregorius, vere ob facta præclara Magni, & præfatura totius Ecclesie maximo. Qui ubi velut è terra promissionis deceptos factus anno superioris delictos vidit in vrbe, ubi, inquam, per Candidum g presbyterum Curatorem patrimoniis S. Petri in Gallia pecunia Romane Ecclesie emptos adolecentulos Anglos receperit, eosque baptizasset, & libertate donatos in monasterio collocasset, atque summo adniti studio ad perfectissimum Christianæ religionis cultum vidisset: exaltis magis animo ad vnterlam Anglorum gentem Ecclesie conuocandam, cuius dulces primitias prægustatas Domino obtulisset. Quorum relatione putamus pariter ipsam accessisse Gregorium, optare gentem illam Christianam inbar religione: nam de ipsorum desiderio hæc ipse habet ad Reges Francorum b. *Peruenit ad nos, Anglorum gentem ad fidem Christianam, Deo miseranti, glisiderante velle conuerti, sed factu ter vestros è vicino negligere, & desideria eorum cessare sua adulatione succedere. Eadem habet in epistola ad Brunichildem i. His igitur excitatus Gregorius simulis, nulla penitus ratione habita temporis importuniti, secundum illud Ecclesiasticis k. *Qui obseruat vitium, non seminat, quos sanctiores in suo monasterio faceret latere sub claustrali custodia monachos Augustinum atq; Mellinum, eosdem cum alijs quibusdam ipsius adiunctis socii mitti in Angliam. Fuisse autem Augustinum Præfectum monasterii sancti Gregorii, ipse Gregorius tradit in epistola ad Syagrum Episcopum Augustodunensem l.**

Sed quid accidit: cum hos Gregorius misisset literas, dum essent in via, humanum quid passi, difficultatem immetas molis operis cogitatione volentes, despondent animum, cum iam peruenissent in Galliam. Cuius rei causa illud statuit, vt Augustinus Romanus ad Gregorium rediret, qui id Pontifici distulisset. Artatum abest, vt illorum distinatione Gregorius à ceptis detulisset, vt vehementiori impetu animi ad opus prosequendum assurgeret, remitteretque Augustinum, & ad illos qui remanerant literas daret, qui bus eos hortans est inchoatum opus perficeret. Extant ipse Gregorii literæ, sed apud Bedam m, meminit; eiusdem rei Ioannes diaconus n. Redente ad opus Augustino, idem Gregorius plures pro eo literas dedit, commendans ipsum eoque locos tum Francorum Regibus, tum etiam Galliarum Episcopis earum epistolularum, quæ prius ponitur eætagumento concepit, data o habetur ad Pelagium Turinensem, & Serenum Massiliensem Episcopos o verum apud Bedam scripta legitur ad Ætherium Episcopum Arelatensem, sed mendose quidem. Etenim Arelatensis Ecclesie non Ætherius, sed Virgilius hoc tempore Episcopuserat. Ætherium autem iisdem diebus fuisse Episcopum Lugdunensem, testatur Gregorius Turonensis p.

Dedit alias scriptum ad ipsum Vnglium Gallie (vt habet earum inscriptio) Metropolitanum y alias nem ad Desiderium Viennensem, & Syagrum Augustodunensem.

mentem, ad E...
nem, non ad S...
Panciam: ex...
peccatum esse...
dormiens. Frat...
Bernardus de...
adherens: de...
la in Britannia...
Sed prius...
gram ad Augu...
Gallia, cuius...
tempore, et...
quoniam inter...
quoniam non...
non sine lingua...
nec non inuicem...
et Episcopum ordi...
dum non inuicem...
nec, in eam per...
natum ad d...
in qua non vult...
dicitur: etiam in...
Greg...
Quæ mediam fa...
tiam, cogitatio...
p. oportet ut op...
piano. Sic ergo...
lingua detinetur...
id quod, autem...
tunc non amara...
Populus ipse, p...
alios homines...
proprietatem, quæ...
tam. Quæ per...
fructum in terra...
satis laborat ne...
quæ laborantibus...
paribus. Data...
in Domino vult...
p. consilium...
hæc actus 34...
namque Imperato...
gati, & eadem...
ita, quæ idem...
tauerit, quam op...
magnum, quo...
Maurenti anno...
cetero Gregorio...
dixit quanta, no...
ciet. Porro tantum...
neque helle est...
plures medicos...
inductos enim...
dunensem Episcop...
gratia, modo...
dormant. Lari...
tanti inuicem...
Ceterum ipse...
trata de admini...
magis prope...
nes cum pronunciat...
na vivere, acq...
rem, eo quoq; mag...
bus inuicem...
gan erat epistola...
o quem admonet...
mauerit cum Venar...
opis etiam Missi...
tio & impletur...
pauca & oblatio...
o Deo placita...
dignos per ag...
tate volens, per...
dignos, prorem...
gratiam

terrenam Episcopum vero Aquensem Proculum alias, nec non ad Stephanum Abbatem, hincque ad Agitum Praetorem: extantque omnes, in primis vero qui scribitur eisdem causa ad Theodoretum atque Theodoranum Francorum Reges, nec non alia ad Reginum Herculandem. Quae autem haec confecta sunt, suo loci merito hic vero demaxat agamus de eorum appellatione Duraniano insulam.

Sed prius hic reddamus Gregorii epistolam scriptam ad Augustini socios tunc adhuc expectantes in Gallia, cui ista Beda praefatur: *Commissus Pontificaliibus negotiis, memorem quos aggressi fuisset, remque aliter impetravit, quos barbarum, feram, iracundiamque gentem, cum sui linguam quidem nesciret, adire cogitavit, & hoc esse totum negotium dixerunt. Nec mora Augustinum, quem ad hoc praeparatum viderunt, si ad Angliam susciperetur discesserat, dixerunt tamen, qui à teo Gregorio humiliter supplicati sunt, ut ante periculum, tunc laboriosum, tunc incertum peregrinationem alios haberent. Quibus illi exhortatoria mittens litera, ut non in totis huiusmodi consilio excelsa praesentia sua, quarum videlicet ante ista est forma.*

Gregorius scribitur sic ait: *Quae enim fuerit bona non incipere, quam ab his, qua ceterae cogitatione recurrebant redire: summo studio, dilectionisque amoris, ut quae bona, quae auxiliante Deo in operibus, imitari. Ne ergo labor vos timore, nec multitudine hominum terrore deturbari: sed cum instantia, omnique sermone, quatenus ad illud Deo, praesentia, quatenus ad laborum magnum, et non veritatis gloria sequatur. Revertente autem Augustino praesentia, quem & Abbatem vobis constitimus, in amplexibus humiliter exoritate, fuerit hoc vestri animam per omnia persequens, quatenus à vobis fuerit in eum veneratione completum. Quod si Deum sua veneratione protegat, & vestri laboris fructum in eum me patria videre concedat: quatenus vobis vobis laboris magnum, summi in gaudis retributionis invenierit, quatenus vobis vobis. Deum vos in omni vobis, dilectionis, data de decima Calendiarum Augustinarum, imperante Domitio Maurilio Tiberio postquam Augusto anno 14. post mortem eiusdem anno XIV. Indictione decima quarta, haec ad Bedam. Sed mendola supputato antiqui imperatoris ex otitis superius locis sancti Gregorii, & exacte numeratis annis Mauritii est emendanda, qui item Beda deceptus annis eiusdem Imperatoris, quam opus est, numerat. Nam (ut id modo arguimus) quo pacto data dicitur post consulatum Maurii anno decimo quarto, si Acta publica sub eodem Gregorio habita post annos quinque, nempe Indictione quarta, notata habentur Consulatu eius videretur? Propter tantum opus Gregorius haud inconsideratamque solone est aggressus, sed diu multumque idem persequens, quod & precum aliquid pate de coxite videtur cum id ipse in epistola ad Syagrum Augustinianum Episcopum. Sed de his, quae hoc anno sunt gesta, modo facta reliqua inferius pro temporis ratione dicemus. Iam videremus ad reliquas sancti Gregorii Papae litteras reverti.*

Curiam ipsius pastor excubias, hoc anno inter alia de administratione Episcopatus illud Episcopos magno opere admonuit, ne lites haberent & contentiones contra pecuniarum Praedibibus, sed eos benevolentiae vincere, sique beneficiis, & officiis promereri studerent. No quod magno opere conduceret, si cum secularibus ministris Episcopos concordare essent. Est de his elegit cui epistola ad loannem Episcopum Syracusanum, in qua quomodo dicitur, ut omni studio in gratiam redire conduceret cum Versantio praefecturam illic gerente, & si quae etiam Missas in eius domo ipse dici permittat, cum ille ipsemet dicit: nam audi: *Adhuc tamen, inquit, quatenus & illorum antedicti viri omnimodo in dilectione & dei placata delectatione succurrere suscipere, & in domo ipsius illorum oratione mysteria permittat, ut (sicut scripsimus) si forte voluerit, per vos libentius accedere, & celebrando apud eum illis, primum gratiam reformare. Oportet namque illius sa-*

cerdotalem vos affectum impedere, & in causis prout ratio suffragatur, iurisdictionem Ecclesie vestrae minime praeterire. Hoc ergo considerari necesse est, ut ita se circa eos fraternitas vestra discretis moderatione exhibere studeat, ut & quod negotii qualitas exigit, salubriter peragat, & a paterna charitatis gratia non recedat. Haec prudenti moderatione Gregorius, ab omnibus audiendus, dum sic laborat pro Ecclesiastica iurisdictione servanda, ut charitatem nolit in animarum detrimentum pati dispendium: extat etiam & alia de iisdem epistola ad ipsum Venantium. Ex quibus & illud intelligis, in domibus etiam prius consuevisse dici Missas: licet nec novum & inusitatum, quod obiciunt Novatores, ut in vna Ecclesia plura sint altaria: nam idem sanctus Gregorius in epistola ad Palladium Episcopum Santonensem hoc anno, cum petras mittit ad eum reliquias sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, Laurentii, atque Pancratii, meminit de Ecclesia illa tresdecim habente altaria.

Laborans Gregorius in vniuersalis Ecclesiae cura, corporis corripitur infirmitate, de qua, Deo operante, conualuit. Testatur id ab eo hoc anno datae litterae nomine Augusti ad Gennadium Patricium, in quibus etiam declaratur de Paulo Episcopo in Africa vocato Romam ad discedendam causam: sed tam decesserit, qui eum Romae accusaret, dimisit. Quod autem magis ipsius Gregorii excruciantur animi, illud fuit, quod Africanam Ecclesiam abique remedio audiret corrumpi & labefactam à perfidis Donatistis. Nam audi quid hoc eodem anno ad Columbum Numidiae Episcopum de his scribat. *Præterea, inquit, re ad nos omnino dura & recta fides in mente peruenit: quia (quod licet nescias) Catholici homines, & religiosi (quod est deterrum) filios mansuetione sua, vel alios, qui in potestate habent, in Donatistarum hargi baptisari consueverunt. Et ideo si verum est, fraternitas vestra hoc summo opere studeat emendare: quatenus incertis fides vestra in unitate inuenerat consistat, & innocentes anime, quae Catholice baptisate saluari poterant, haereticorum infectione non pereant, &c. Sed audi quae etiam ipsius Gregorius in litteris ad Mauritium Imperatorem, quem dum his consulere in animo habentem summo opere laudat, per eius ministros remedia cuncta inania reddi conueniunt: ait enim l.*

Inter amorem caritatis & inuicem sollicitudines, quas in desolato studio pro Christiane Republicae regimine sustinetis, magnanimiti cum vniuerso mundo laetitia causa est, quod prius vestra custodia fidei, qua dominorum solget imperium, praecipua sollicitudine semper inuigilat. Vnde omnino confidit, quia scilicet vos Dei causa religiose mentis amore tueram, ita Deum vestra maiestatis sua gratia tuum & adiuuat. Qualiter autem peritatis vestrae ferentia contra Donatistaram flagrantissimam prauiditatem consilioratione iustitia, & sincerissimo religionis zelo commotus sit, altissimam lucidissime tenor insinuat infirmum. Sed venientes viri venerabilissimi ex Africana provincia Episcopi afferuntur ita esse incauta dysimulatione postposita, ut nec Dei illic iudicium haberetur in metu, nec principis haec tenentur in iustione fortiter effectum: hoc etiam subueniente, quod in praesentia provincia Donatistarum praemis praesentibus, fides Catholica publice remouetur.

At contra gloriosus vir Gennadius de vos eorum nihil similia quaesierit, qui talis quaeritur. Cui etiam duo alij eorum in eadem testimonium ferunt. Sed quia causa ista saeculorum iudicio intererat, eosdem Episcopi ad pietatis vestri exhortationem esse vestra diripendos, ut per sanctissimos serenissimos viribus suggerant, quia si scilicet pro fide Catholica pertulisset. Ea propter obsecro, ut dominorum Christianitas pro salute anime & vita pijsione solubili sua eos, quos tales esse cognoscit, discretis vobis in iustione praecipiat & romanis percontationem creptonum manu suspendat, atque insani moribus correctionis medicinam adhibeat, & etiam ab eis moribus expellat: quatenus dum pie transiens vestra remedio persistere, praesentis fuerit caligo dispulsa, & vera illic fides radios sua serenitate asperserit, caelestis vos ante Redemptorum nostris oculis triumphus expectet: quia quos exterius ab hoste defenditis, etiam interius a diabolice fraudis veneno (quod est gloria sine libertate) haec tenus ad Mauritium Gregorius: cuius tantum angustias ex eo pensare quis poterit, quod cum diuino amore succensus, iuxta animarum tantopere inhiaret, ut diuinos et toto penitus oibe petqueret, ut Christiani-

Greg. ad. lib. ap. 12.

Greg. l. 1. c. 10. l. 14.

XVI.

Greg. l. 5. c. 6. l. 14.

Greg. l. 6. c. 2. l. 14.

DONATISTARUM IN AFRICA.

Greg. l. 5. c. 2. l. 14.

Greg. l. 1. c. 10. l. 14.

XVII.

LEONIS MAURITII AFRICANAE DONATISTARUM CONTRA.

XVIII.

DOS

a Greg. li. 1. ep. 33. 12. 14. b Greg. li. 1. ep. 33. 12. 14.

XIX. QUIBUS PRIMIS SVCCURRI VOLVERIT GREGORIVS.

c Greg. li. 1. ep. 33. 12. 14. d Greg. li. 6. ep. 11.

XX. e Greg. li. 6. ep. 11. 18. 15.

REGES FRANCO. THEODORICVS ET THEODOBERTVS.

XXI. EPIT. S. G. lombani. c. 18. ap. Bed. li. 3. c. 307. 12. d. 11. Neumir.

nos faceret Anglos ingenti molestia affectum oportuit, cum per Donatistas cererent eos, qui erant in Africa Catholici, schismaticos atque haereticos reddi. At non solum aduersus Donatistas, verum etiam aduersus Samaritanos a antiquos haereticos fuit eodem hoc anno pariter infundendum, quod haereticos emerent, eosque circumciderent: itemque agendam fuit aduersus Iudaeos b, qui prohiberent feros suos ad fidem Christianam venire.

Erant in Italia multi schismatici (vt sepe dictum est) Trium Capituloru causa: hos vt ad vnitatem Catholicam restitueret, eadem sanctus Gregorius plurimum laborauit: quos vero reuocasset a schismate, eosdem ab Ecclesia Catholica alio vultu, annuum ex bonis Ecclesie eiusdem dari pensionem iubens. Extra de his eiusdem Gregorii tres hoc anno epistole date c. Sed qui tanta de sancto Gregorio, ab eodem facta hoc anno, retulimus, quod minimum videretur, non praetermittamus, ex quo maxima comprehendat: cum enim vniuersalis Ecclesie curam inuigilaret, quae esset minima, non minori diligentia pertractauit. Etenim illud accidit, vt cum in Orientalem clericulum incidisset, qui commendatissimas litteras d' Ephesi Episcopum ab ipso petisset: ex animauit eum ipse Gregorius, an quae sui essent muneris, scire: sed cum inuenisset esse litterarum penitus expertem, eundem Ephesino Episcopo sollicito studio commendauit d, vt ab ipso, quae essent sibi necessaria, doceretur.

Sed iam Gallias inuisamus. Hoc enim anno, peteibus D'namio Patrio, & Aureliano, p'vilegium Gregorius concessit e. Massiliensi monasterio in honorem sancti Cassiani consecrato. Et eiusdem quoque sancti Gregorii epistolis in d'ctionis decima quarta, in Gallias hoc anno datus colligitur, eadem indictione defunctum esse Childobertum Regem Francorum, sui que regni reliquias heredes Theodorici atque Theodobertum. Etenim cum sexta epistola ad Childobertum Francorum Regem conscripta sub eadem indictione data habeatur, rursus item epistola quinquagesima octaua scripta apparet sub eadem indictione ad dictos Reges Theodoricum atque Theodobertum eius heredes manifestum est, illo sublaro de medio, hoc regnare coepisse. Ex quibus alios redarguas chronographos, qui in annum sexcentimum horum ponunt ingressum.

De his aeterni accipe, quae apud Acta sancti Columbanii f'cellitudine mentorum conspicui scripta habentur his verbis: *Mortuo deinde Childoberto, infra adolescentiam annos regnauerunt filij Childoberti duo, Theodobertus & Theodoricus, cum matre sua Brunichilde. Regno Burgundunum Theodoriciu postea: regnum Austrasianorum Theodobertus suscepit regendum. Theodoricus ergo quia in terminis regni sui beatum Columbanum haberet, gratulatus non minime. Ad quem cum suspitione veniret, capte tum vir Dei increpare, cum concubinarum adulterij misereret, & non potius legitimi coniugij flamine frueretur, vt regalis proles ex honorabili Regina prodiret, & non potius ex lupanarijs videretur emergi. Cumque iam ad viri Dei imperium Regis sermo obtineretur, & se ab illicitis segregare spondere: mentem Brunichildis aua scanda (vt erat) leuabatur, antequam hostis alij, eamque contra virum Dei stimulatam superbia aculo excitat, quia cererit viri Dei Theodoriciu obedire, verberatur enim, ne si abieci concubini Regiam, mala peccasset, & dignitatis & honoris sui modum amperisset. Sed quae secuta sunt, dicemus anno sequenti.*

I E S V C H R I S T I
ANNVS 997.

GREGORII PAP. MAVRITII IMP.
Annus 8. Annus 12.

I. DELEGATIONE EPISCOPI. CONSTANTIN. AD S. GREG. PA. PAM.

AD DES ANNVS Redemptoris quingentesimus nonagesimus septimus Indictionis decima quinta, quo mense Septembris inchoatur Gregorii Papae annus Pontificatus octauus, absolutur vero Mauriti Imperatoris

vndecimus, quo Cyrinus Constantinopolitanus Episcopos Responsales suos misit Romam ad sanctum Gregorium Papam, simulque Synodalem epistolam, quae eum fidei Catholicae professio contineret, tum etiam ipse communionem Catholicam expectet, pacemque letuari rogaret. Addidit literas Mauritus Imperator ad eundem Gregorium, quibus eum pluribus hortatus, vt missos a Cyriaco Episcopo Constantinopolitano Responsales reciperet, communionemque Catholicam eodem imperitaret. Iam enim anno superioris (vt dictum est) reciproca fidei confessione simul communicauerant inter se Cyriacum Episcopum Constantinopolitanum atque Gregorium Papa. Praecedente igitur illiusmodi communicatione, Cyriaco visum est mittere debere ex more suos Romam ad Gregorium Pontificem Responsales, quos & commendatos voluit literis eiusdem Mauriti Imperatoris.

Cum autem Responsales missi Romam peruenissent, eisdem Gregorius, ne quouis modo ipse auctor schismatis diffamari posset, benignè excepit, quos etiam interesse factis Missarum solemnibus passus est, imperit eos communionem Catholicam ita tamen, vt assentio huerit Apostolicae sedis Ap'ostolice, qui degebat Constantinopoli, interesse factis a Cyriaco celebrandis, nomen Oecumenici inuidiosum atque rixosum penitus tolleretur atque aboleretur. Haec autem omnia breuiter habet sanctus Gregorius in epistola, quam scripsit ad illustissimos Patriarchas Alexandrinum & Antiochenum, Eulogium scilicet, atque Anastasium, verbis istis g.

Charitas, quia vobis valde constrictus sum, tacere mentium permitit: vt sanctitas vestra quaeque quod ne agatur, agatur, & falsis rumoribus non decepta, sus iustitiae atque veritatis riam, sicut perfecte copis, perfectum tenet. Responsales quidem fratris, & coepiscopi nostri Cyriaci venientes eum ad me iudicam detulerunt epistolam. Et quidem inter nos & ipsam sancta vestra beatitudo nouit, propter appellationem profanae nominis illi gratia discordia. Sed in causa fidei transmissis Responsales viae confirmati esse suscipiendos, ne culpa elatians, quae in Constantinopolitana Ecclesia post contra omnes sacerdotes exorta est, dissensionis fidei & vicam Ecclesiasticae faceret vnitati. Eisdem vero Responsales, quia hoc omnino humiliter precabantur, Missarum solemnium necum celebrare soci. Quia sicut & sermone domini imperatoris nostri inuicem studij Responsales factis & consuetudine nostri Cyriaci vobis communicare debuerunt: quia auctori Dei, in elatione errorem non cecidi. Meo vero dicitur cum praedicti fratre nostro Cyriaco Missarum solennia celebrare non debent, quia per profanum vocabulum culpam superbiae aut carnalitatis sequitur: ne si quod dicitur proclit, in tali elatione ipsi ruitatem stulti non minus confirmare videantur. Eandem vero fratrem ad monere studij, vt se a tali elatione corrigat, licet de Romae gelis cum legatis.

Quod vobis spectat ad Synodalem epistolam a Cyriaco ad Gregorium missam anno superioris, in qua fidei Catholicae professio scripta erat: cum in ea suspensae sub Constantio Imperatore Episcopi Constantinopolitani: inspicionem haud leuem Gregorio intulit, eum praesertim ipsum lateret, quoniam esset, quem damnaret Eudoxius magis vero, quod quies eius meminisset Sozomenus, idem laudator esset iustissimi Theodori Mopsuesteni haud p'idem in Quinta Synodo condemnati, de istis dem certiores reddi voluit eisdem Orientalium sedum Patriarchas Eulogium, & Anastasium. Quod autem Gregorius Sozomenum laudatorem fuisse tradit Theodori Mopsuesteni, recens quidam Avstarehus s' sanctum Gregorium imperitiae redarguit, quod scilicet non reperiam id factum a Sozomeno, sed a Theodoretis. Sed quoniam ipse eret, dum Gregorium trasse demonstrat, confusa a nobis dicta in Notis ad Romanum Martyrologium. At quid ni Gregorius suspectos habere debuisse Orientales, dum Ioannes praedecessor Cyriaci praedecessorisdam Ephesinam pro oecumenica videtur potente recessisse, reitaeque legitima spuriam pro germana, & Nestorianorum conciliabulum pro Catholicorum conuenit.

CHRISTI... 997... noniam, dum... do capione... us, hucque ex... Que omnia... primarius sedi... per Con... luerit... Quae etiam... Episcopum a... & charitatem... boni motu ab... cordia mutua in... perit, vt... quibus primis... perit per quod... hinc: hoc vultu... tunc videretur... videretur... videretur... videretur... Hoc namque... dicuntur, qui a... generat, ex pluri... dno apparit mul... mulierum, de qua a... plura vero Mauri... bus Cyriaci beati... remanere harc de... eron & videretur... p'nam annu conc... p'latum amplexat... menti, quod trini... ostendit esse p... d'no non tam argo... dicere Deo... Deitatem eos... d'no hoc eodem au... d'nam f. cum ab... indolentem hinc... d'no in quibus scrip... cunctis illis illa ich... notidem Gregorio... conuenit illa in q... tamen, p'nter se Eccl... non solum heremus, se... Eccl'gia sunt egredi... ipse, videretur videretur... f'ra videretur... Quoniam patet... cum sanctis Englo... dem Gregorium Pa... an Gregorius grauem e... re confessione tam... re f'ra persequere p... quod in re maximi... d'nam ad Gregorian... non se habet g... Inuicem non nisi sa... d'no, d'p'olorem p'rin... a uoluntate in sui iure... non esse non solum in bono... tamen conuenit. Sed conuenit... illa modo de Teori cathedra... cum me f'ualis honor... f'ra, quae res sanctissim... d'na. Quae enim res f'car... p' p'hibentur p'romissu... d'nam p'ra vocatur... annu. Eccl. Tom...